

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ליל שמחת תורה, ה'תשל"ב

יוצא לאור לימים ראשונים דחג הסוכות, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

פתח דבר

לקראת ימים ראשונים דחג הסוכות הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ליל שמחת תורה ה'תשל"ב — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום, "בשם השם" יא תשרי, ה'תשע"ט,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ליל שמחת תורה (קודם הקפות), ה'תשל"ב.

בלתי מוגה

א. [כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שא' המסובים יקדש ויוציא י"ח את כל אלו שעדיין לא שמעו קידוש, ואח"כ אמר:]

ההוראה שא' יעשה קידוש ויוציא י"ח את כולם, אינה בסתירה להמבואר בשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר (שכבר נדפסה¹) שבשמחת צריך כל אחד לקדש בעצמו, כי, בעת אמירת הוראה הנ"ל הי' הדבר נוגע רק ליחידים, ואצלם לא הי' צורך להבהיר ענינים מסויימים, משא"כ עתה שנמצאים הרבה אנשים, כולל גם "פנים חדשות" שלא היו כאן בפעמים קודמות, וביניהם גם כאלו שאינם מבינים אידיש, או שאינם מבינים את התוכן של קידוש, וכן גם אלו שמתביישים שכבר עומדים שעה לאחרי השקיעה ועדיין לא עשו קידוש...

ולכן, בנוגע למעשה בפועל, יש צורך להבהיר², שכיון שישנם כאלו שאוחזים עדיין לפני קידוש, יעשה מישהו קידוש ויוציא י"ח את כולם.

ב. כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן משקה לכהנים (מבין העולים החדשים מרוסיה), ואח"כ אמר:

באמת היו צריכים ליתן לכולם משקה, שפועל חיות וחמימות כו'. ואכן הכוונה היא שיחלקו מהמשקה לכל הקהל, והעיקר, שהפעולה הגשמית של חלוקת המשקה תפעל גם ברוחניות הענינים — שימשיכו לכולם גם מהמס"ג שלהם, שתומשך (גם אצלם) באופן ד"כ (הלואי) בקודש חזיתך³,

לכל לראש — בנוגע להמשך כללות עבודתם בשמירת וקיום התומ"צ בהידור, ובפרט בנוגע להשפעה על הנשים וחינוך הילדים (עוד לפני בר־מצוה, כמובן ממ"ש הרמב"ם⁴ ש"מי שלא למדו אביו חייב ללמד את עצמו כשיכיר") באופן של הידור, וכללות ההשפעה על הזולת,

(1) ראה שיחות ליל שמחת תש"ד; ש"טעה בדבר מצוה פטור" (יבמות לד, א), אבל מ"מ הרי זה חסרון כו'.
 (2) תש"ט בתחלתם (סה"ש תש"ד ריש ע' 32); תש"ט ע' 281). וראה גם שיחת ליל שמחת תש"ט (תו"מ חס"ב ע' 124).
 (3) תהלים סג, ג. וראה כש"ט בהוספות סס"ד. וש"נ.
 (4) הל' ת"ת פ"א ה"ג. וראה פס"ד להצ"צ וש"נ.
 (5) כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר שיש דין — חידושים על הרמב"ם בתחלתו.

שעי"ז גופא יתוסף גם אצלם, כמוכן ממארז"ל⁵ "יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני העני עושה עם בעה"ב", ובאופן שההוספה בעניני התומ"צ פועלת גם בחלקו בעולם, ועד לאופן שנעשה "עולם חדש"⁷. ועד שעי"ז זוכים לשלימות ההידור בקיום התומ"צ — "כמצות רצונך"⁸, בביהמ"ק השלישי שיבנה במהרה בימינו ממש.

* * *

ג. בנוגע לשמע"צ שעליו נאמר⁹ "ביום השמיני עצרת תהי' לכם" — הנה ע"פ הידוע שכל ענין בתורה הוא מדוייק, ובפרט בפסוק בתושב"כ שכל תיבה ותיבה היא בתכלית הדיוק (שהרי התוכן של כל תיבה יכול להתבטא גם בלשון אחר, ועכצ"ל שלשון זה הוא בתכלית הדיוק¹⁰), יש לבאר הענין המיוחד וההוראה הברורה (באופן שאין מקום לטעות כו') שלמדים מכל פרטי הענינים שבפסוק זה. ולכל לראש — הענין ד"עצרת", שהוא מלשון קליטה¹¹, והיינו, שבשמע"צ נעשית הקליטה של כל עניני המועדים שלפנ"ז — חג הסוכות, ולפנ"ז, ר"ה עשיית ויוהכ"פ, שכולם באים באופן של קליטה בשמע"צ. ועז"נ שהענין ד"עצרת" צריך להיות באופן ד"ביום השמיני עצרת תהי' לכם", כדלקמן.

ד. "ביום":

ענינו של "יום" הוא — כפי שקורין בשמח"ת — "ויקרא אלקים לאור יום"¹², היינו, ש"יום" הו"ע האור.

והענין בזה¹³ — שאור אינו פועל מציאות חדשה; המציאות היא אותה מציאות כמקודם, אלא שע"י האור יכולים לראות ולבחון ולהכיר את מציאות הדבר לאמיתתו, ולדוגמא: כשיש פירצה, הנה ע"י האור יכולים להבחין אם זו פירצה שמוליכה לבור, או דלת שמוליכה לחדר וכיו"ב. ועד"ז בנוגע לענין ד"עצרת", שנוסף לכך שכל הענינים הם באופן

(9) פינחס כט, לה.

(10) ראה גם תו"מ חנו" ע' 254. וש"נ.

(11) ראה תו"מ סה"מ תשרי ע' רכז. וש"נ.

(12) בראשית א, ה.

(13) ראה גם שיחת יום שמח"ת תשל" ס"י

(תו"מ חנו"ח ע' 169). חס"ג ע' 11. וש"נ.

(5) ויק"ר פל"ד, ח.

(6) לבטל את החמימות הבלתי-רצויה שבעולם כו'.

(7) ב"ר פ"ל, ח.

(8) נוסח תפלת המוספין. וראה ת"ח ר"פ יחי. המשך וככה תרל"ז פי"ז ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תכ ואילך). ועוד.

של קליטה, יש צורך גם בענין האור ("יום") — לידע כיצד להשתמש ולנצל את הענינים שנעשו אצלו באופן ד"עצרת".

[ולהעיר, שאע"פ ששמע"צ מתחיל מהלילה, הרי אין זה סתם לילה, חושך, כמו בימות החול, אלא זהו חלק מהיו"ט ד"יום השמיני עצרת", שמתחיל דוקא מהלילה, כמו במצות סוכה שזמן חיובה מתחיל בלילה¹⁴ (לא כמו לולב ואתרוג, שזמן חיובם ביום¹⁵, כמו קרבנות היום, החל מקרבן תמיד שזמנו כש"האיר¹⁶ פני כל המזרח עד שבחברון¹⁷), והיינו, שגם בלילה נעשה ענין ה"יום" — אור].

ה. "ביום ה)שמיני":

ידוע פירוש הרב המגיד¹⁸ ש"שמיני" הוא מלשון שמנונית.

ועפ"ז מובן גם הפירוש ד"שמיני עצרת" — שכל הענינים שבאים באופן של קליטה ("עצרת") בשמע"צ, נעשים באופן של שמנונית.

והיינו, שנוסף לכך שחודש השביעי הוא "מושבץ בכל"¹⁹, שיש בו כו"כ ימים טובים, ר"ה ויוהכ"פ כו' — הנה כל ענינים אלו באים בקליטה בשמע"צ באופן של שמנונית.

ועאכו"כ בנוגע לחג הסוכות, ששמע"צ הוא יום השמיני שלו — שפועל שמנוניות בכל עניני חג הסוכות, והיינו, שנוסף על ענין ההידור שבחג הסוכות, כפי שלמדים מאתרוג ("פרי עץ הדר"²⁰) גם בנוגע לשאר ג' המינים שצריכים להיות באופן של "הדר"²¹ (וכן בנוגע לסוכה שצריכה להיות באופן של "הדר"²²), הנה בשמע"צ ניתוסף בזה גם ענין השמנונית.

ועוד ענין ב"שמיני" — שמן י':

אות י' מורה על ענין הביטול והעדר תפיסת מקום, כמרומז בתמונת אות י' — כידוע ש"כל אות (מלשון "אתא בוקר"²³, שהו"ע הגילוי) היא בתמונה מיוחדת פרטית המורה על ציור ההמשכה והתגלות האור כו"²⁴ — שהיא באופן של נקודה בלבד, ללא התפשטות כלל לאורך ורוחב

19 ויק"ר פכ"ט, ח.

20 אמור כג, מ.

21 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתרמ"ה

ס"ב. וש"נ.

22 ראה

23 ישעי' כא, יב. וראה תו"מ סה"מ שם

שעה. וש"נ.

24 תניא שער היחוד והאמונה פ"ב

בהגהה.

14 ראה פרש"י ה"ג — סוכה לג, ב.

15 טוש"ע או"ח רסתרנ"ב.

16 יומא כח, סע"א (במשנה).

17 "כדי להזכיר זכות אבות" (פרש"י

שם, ב) — די"ל שבזה מרומז שבזכות

האבות נעשה ענין האור גם אצלנו, כיון שהם

"אבותינו", ע"ד המבואר בתניא (פמ"ו)

בפירוש "אלקים", "אלוקה שלכם, כמו

אלהי אברהם אלקי יצחק וכו'".

18 ראה תו"מ סה"מ שם ע' רכה. וש"נ.

כמו בציור שאר האותיות. ולכן מבואר בספרי קבלה שאות י' מורה על בחי' החכמה²⁵; אבל אעפ"כ, גם הנקודה של אות י' היא מציאות.

והענין וההוראה בעבודה — שצריך להיות ענין הביטול והעדד תפיסת מקום, אבל ביחד עם זה צריך להיות ענין של מציאות, והיינו, שלא לחשוב מי אני ומה אני, ומה כבר יוכל לפעול ע"י עבודתו כו', אלא צריך לידע שיש לו מציאות, ועבודתו נוגעת למעלה — צורך גבוה²⁶, ולכן צ"ל אצלו גם ענין השמנונית, אלא שהשמן הוא באופן של י' ("שמיני", שמן י'), מתוך ביטול, באופן שכל מציאותו אינה אלא למלא את שליחותו של הקב"ה למטה.

ו. " (ביום השמיני עצרת תהי') לכס":

כל הענינים שבאים בקליטה ("עצרת"), באופן של אור ("ביום") ובאופן של שמנונית ("השמיני") — צריכים להיות באופן שנעשים "לכס", היינו, שידוע שהכוונה היא אליו ("דאָס מיינט מען אים אַליין"), והענין בא בפנימיותו ומתאחד עמו באופן שנעשה המציאות שלו, עד שהוא נעשה בעה"ב על הענין, לפעול אותו גם למעלה.

ועפ"ז מתורצת הסתירה שמצינו בנוגע לכללות ענין העבודה, שמחד גיסא נאמר²⁷ "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל", "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"²⁸, היינו, שכללות ענין המצוות נמשך מלמעלה ע"י הקב"ה, ולאידך גיסא נאמר²⁹ "ועשיתם אותם", אתם כתיב, מעלה אני עליכם כאילו עשאוני³⁰, שזהו שרמ"ח פיקודין אינן רמ"ח אברים דמלכא³¹ (ועד"ז בנוגע לשם"ה מצוות לא תעשה), והיינו, שענין המצוות נעשה ע"י בני למטה, והם פועלים את ענין המצוות למעלה — כי, לכתחילה באים המצוות מלמעלה, שהקב"ה מצוה אותם כו', אבל כאשר יהודי מתחיל ללמוד תורה ולקיים מצוות, ועושה זאת באופן שמתאחד עם התומ"צ — הנה אדרבה: הוא נעשה בעה"ב על התומ"צ, ופועל אותם גם למעלה.

ולדוגמא — במצות תפילין: הסיבה לכך שיהודי מניח תפילין היא בגלל שהקב"ה צוה עליו להניח תפילין. אבל בשעה שמקיים את המצוה ומניח התפילין, הנה אף שבתחילה היתה מציאותו ומציאות התפילין שני

25) ראה תניא אגה"ת פ"ד. ובכ"מ.

26) ראה עבוה"ק בהקדמה. שם ח"ב

27) חלק העבודה) פ"ג. הובא בשל"ה שער

הגדול כט, ב ואילך.

28) תהלים קמו, יט.

28) שמו"ר פ"ל, ט.

29) בהר כה, יח.

30) זח"ג קיג, א. וראה הגהות הרח"ו

לזהר שם. לקו"ת שלח מה, ב. ובכ"מ.

31) ראה תקר"ז ת"ל (עד, סע"א).

ענינים נפרדים, הרי קיום המצוה הוא באופן שמתאחד עם התפילין עד שנעשים מציאות אחת [שהרי קיום מצות תפילין היא לא בשעה שהתפילין מונחים על השולחן³², אלא דוקא כשיהודי מניחם על ידו ועל ראשו, כך, שהמציאות שלו היא חלק מהמצוה], ועד"ז בשאר המצוות, שהרי "הוקשה כל התורה כולה (מצוות התורה)³³ לתפילין"³⁴.

ועד"ז בלימוד התורה — שאף שבתחילה ישנה מציאות התורה ומציאות האדם באופן שהם שני ענינים נפרדים, הרי ע"י לימוד התורה מתאחד האדם הלומד עם התורה באופן שנעשים מציאות אחת.

ולא עוד אלא שיהודי נעשה בעה"ב על התומ"צ, ופועל אותם למעלה באופן חדש, וכמו בתורה, שהקב"ה אומר על בני"ש שלומדים תורה למטה: "נצחוני בני נצחוני"³⁵, והם פועלים הענין דלימוד התורה למעלה, כמארו"ל³⁶ "כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו"; ועד"ז בנוגע למצוות, שע"י קיומם למטה פועלים בני"ש הענין דרמ"ח אברים דמלכא.

וענין זה מודגש גם בשמע"צ ושמח"ת — שבתחילה ישנה מציאותו של יהודי כפי שמקבל מהתורה, באופן שמבטל את עצמו אל התורה, ועד שנעשה בבחי' הרגלים של התורה³⁷, ועי"ז מתאחד ונעשה מציאות אחת עם התורה, ועד שפועל בתורה להמשיך בה בחי' כתר תורה.

ז. "ביום השמיני עצרת) תהי' (לכם):"

"תהי'" — הוא לשון ציווי, וגם לשון הבטחה שכך יהי' בפועל בעתיד (כמ"ש רבינו הזקן בלקו"ת³⁸).

והענין בזה — שהתורה מבטיחה שהענין ד"ביום השמיני עצרת .. לכם" יהי' בפועל אצל כל אחד מישראל, שהרי "לא ידח ממנו נדח"³⁹.

אבל ביחד עם זה ישנו גם הצייווי "ביום השמיני עצרת .. לכם", היינו, שהאדם עצמו צריך לעשות משהו ולמלא את חלקו בענין זה, כדי שלא יהי' באופן של "נהמא דכיסופא"⁴⁰.

וכיון שישנו ענין של ציווי — הרי "גדול המצווה ועושה ממי שאינו

(32) ראה תו"א שמות נג, ד. ובכ"מ.

(33) ראה גם תו"מ חנ"ט ס"ע 362. וש"נ.

(34) קידושין לה, א. וש"נ.

(35) ב"מ נט, ב.

(36) תדבאר רפי"ח. יל"ש איכה רמו

(37) ספ"ט. ה' ת"ת לאדה"ז פ"ד סה"ג.

(38) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת

(39) ז, רע"ד. ובכ"מ.

(40) ראה שיחת ליל שמח"ת תש"ד ס"ט

מצווה ועושה"⁴¹, כי, מי שאינו מצווה ועושה, יכול להגיע ע"י עבודתו רק עד שרש הנבראים, אבל מי שהוא מצווה ועושה, הנה ע"י המצווה, שהיא מלשון צוותא וחבורה⁴², ה"ה מגיע למעלה משרש הנבראים⁴³.

* * *

ח. בנוגע להאמור לעיל (ס"ג) ששמע"צ כולל את כל עניני ר"ה ויוהכ"פ וחג הסוכות — צריך להבין:

שמע"צ הוא יום אחד בלבד. וגם בחו"ל שיש גם שמח"ת, הרי איתא במדרש⁴⁴ בנוגע ליו"ט שני של גלויות: "אמרה כנסת ישראל, בא"י הייתי שומר יום אחד, עכשיו שני ימים, סבורה הייתי לקבל שכר על שניהן, ואיני מקבלת אלא על יום אחד", "שהרי באמת אותה ההארה המאיר בחו"ל בשני ימים, מאיר בא"י ביום אחד כו"⁴⁵.

ולכאורה, איך אפשר שביום אחד יהיו כל ריבוי הענינים שבר"ה ויוהכ"פ וחג הסוכות?
ובפרטיות יותר:

בנוגע לר"ה — הנה נוסף על כללות הענין ד"תמליכוני עליכם"⁴⁶, הרי הוא בדוגמת ה"ראש" שבגוף האדם, שעם היותו קטן ביחס לשאר הגוף⁴⁷, הרי הוא כולל את החיות של כל הגוף, וכמו"כ כולל ר"ה את כל ימי השנה⁴⁸, כך, שיש בו ריבוי ענינים כו'.

ועוד זאת, שיש בו שני ימים — כפי שהי' גם בזמן הבית, כשהיו מקדשים ע"פ הראי"⁴⁹. וכיון ש"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא דבר אחד לבטלה"⁵⁰, כולל גם בנוגע לענין הזמן, ובפרט זמן שהוא כללי, כמו הזמן של חודש תשרי, שכל המועדים שבו הם מועדים כלליים שמהם נמשך על כל השנה כולה⁵¹, החל מר"ה שהוא ה"ראש" של כל השנה — הרי מובן שהעבודה דר"ה דורשת את כל אריכות הזמן של שני ימים, כי, אילו היו יכולים לפעול זאת במשך זמן קצר יותר, לא היו מקדישים לזה זמן ארוך יותר.

41 קידושין לא, סע"א. וש"נ. תקו"ז שם. ובכ"מ.
 42 ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב.
 43 חסר הסיום (המו"ל).
 44 שהש"ר פ"א, ו [ה].
 45 לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ג.
 46 ר"ה טז, סע"א. וש"נ.
 47 ראה גם תר"מ חנ"ח ע' 20. וש"נ.
 48 ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך.
 49 ראה גם שיחת ליל שמח"ת תשט"ז (קודם הקפות) בתחלתה (תו"מ חט"ו ע' 100). וש"נ.
 50 שבת עז, ב.
 51 ראה מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' שעט. אוה"ת סוכות ע' א'תשנו. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' לו. תרע"ח ע' רעח. תש"ב ע' 49. ועוד.

וכמו"כ ישנו ענינו של יוהכ"פ, שבו ישנו ענין התשובה והסליחה כו' באופן ד"לפני ה' תטהרו"⁵²; וכן ענינו של חג הסוכות, "זמן שמחתנו". וביתניים ישנם גם עשרת ימי תשובה, וכן ד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות, כך שמדובר אודות ריבוי ענינים שדורשים זמן רב — כ"א יום⁵³.

ולכאורה, איך אפשר לפעול כל ענינים אלו בשמע"צ שאינו אלא יום אחד בלבד — שאינו מספיק אפילו להתבוננות בלבד בכל ענינים אלו?!

ט. ויש לבאר זאת ע"פ ביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁴ בנוגע לכללות חודש תשרי, שזהו כמשל ההליכה אל ה"יריד"⁵⁵ שבו רוכשים "סחורה" עבור כל השנה כולה, שלכן צריך לרכוש ריבוי סחורה הן בכמות, שתספיק על כל השנה כולה, והן באיכות, כל מיני סוגים של סחורה, כל אחד לפי ענינו ולפי צרכיו כו' (כפי שמבאר בארוכה פרטי הדברים, שכולם שייכים ונוגעים להבנת הענין); ודוגמתו בנמשל, שחודש תשרי הוא זמן מרכזי שבו רוכשים את כל הענינים הדרושים על כל השנה כולה, ואח"כ מתחילה העבודה ד"ויעקב הלך לדרכו"⁵⁶, שאז פורקים את הסחורה, ומעמידים כל סוג וסוג במקומו כו' בסדר מסודר, כדי שיוכלו להשתמש בזה במשך כל השנה.

[והטעם שרוכשים "סחורה" למשך שנה אחת בלבד — כי, אע"פ שזוהי סחורה טובה, הרי זה רק לפי ערך המעמד ומצב דעתה, ואילו בר"ה הבא יומשך אור חדש נעלה יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם (אפילו בזמן הבית) אור נעלה כזה⁵⁷, והיינו, שבר"ה תשל"ב נמשך אור נעלה יותר ממה שנמשך בשנים שלפנ"ז (ובפרט אם משיח יבוא במשך השנה, אזי צ"ל אור נעלה הרבה יותר), ובר"ה תשל"ג יומשך אור נעלה עוד יותר, ולכן יצטרכו אז לרכוש "סחורה" חדשה וכו'.]

ועפ"ז יש לבאר את ענינו של שמע"צ — עצרת מלשון קליטה — שכל ה"סחורה" שרכשו בזמני המועדים דחודש תשרי, ר"ה ויוהכ"פ וחג הסוכות, הנה בבוא שמע"צ אוספים ואורזים את כל ה"סחורה" לתוך ה"עגלה".

וזהו הביאור בפשטות איך יתכן שבשמע"צ שהוא יום אחד יהיו כל הענינים שהיו לפני"ז במשך כ"א יום — כי, כדי להמשיך את הענינים

55) משא"כ כשנמצאים בבית, שאז

מספיק לקנות כמות קטנה מידי פעם, לפי תנאי הזמן והמקום כו'.

56) ויצא לב, ב. וראה סה"ש תרצ"ו ע' 43. וש"נ.

57) תניא אגה"ק סי"ד.

52) אחרי טז, ל.

53) ראה גם שיחת יום שמח"ת תש"כ בתחלתה (תו"מ חכ"ז ס"ע 100 ואילך). וש"נ.

54) שיחת יום שמח"ת תרצ"ט סי"ב

(סה"ש תרצ"ט ע' 313). ליל שמח"ת תש"ז

סי"ו (סה"ש תש"ז ע' 74). וש"נ.

מלכתחילה יש אמנם צורך בריבוי זמן, אבל לאחרי שכבר נמשכו, וצריך רק לאסוף ולקלוט אותם, אזי מספיק יום אחד.

וכמובן גם ממשל ה"נל", שבתוך ה"עגלה" נמצאת כל ה"סחורה" ביחד (ולא כמו בשעה שפורקים את הסחורה, שמעמידים כל דבר במקומו), ודוגמתו בנמשל, שכל העינים דר"ה ויוהכ"פ וחג הסוכות כלולים ביום אחד — שמע"צ.

וזהו גם הביאור בענין גודל השמחה שבשמע"צ אצל כל בניי שכולם רוקדים ביחד [שהרי אע"פ שעיקר השמחה היא בשמח"ת, כפי שראינו אצל רבותינו נשיאינו החילוק שבין שמע"צ לשמח"ת⁵⁸, הרי גם בשמע"צ עורכים "הקפות" בשמחה גדולה⁵⁹] — כי, בשעה שה"סחורה" שרכש כל אחד מישראל נמצאת כבר בתוך ה"עגלה", הרי בודאי אין מקום לענין של מרה שחורה... אלא כולם עומדים במעמד ומצב של מרה לבנה, מתוך שמחה גדולה!

י. ומזה מובן גודל היוקר של שמע"צ — כיון שבשעה אחת יכולים לפעול מה שפועלים בדרך כלל במשך יום שלם.

וכאמור, שלאחרי שמע"צ פורקים את ה"סחורה" ומשתמשים בה לצורך עבודתם במשך כל השנה כולה.

וכאשר בניי עובדים עבודתם באופן ד"יגעת", אזי נעשה הענין ד"מצאת", ובלשון הכתוב⁶⁰: "וימצא גו' ויברכהו ה'", והיינו, שנמשכת ברכתו של הקב"ה באופן של מציאה.

ועד שזוכים לענין ד"מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי⁶¹ — ביאת משיח צדקנו באופן של מציאה⁶², במהרה בימינו ממש.

* * *

יא. אע"פ ששמע"צ כולל את כל העינים, ר"ה שענינו קבלת עול, יוהכ"פ שענינו תשובה, וחג הסוכות ("זמן שמחתנו") שענינו שמחה — הרי צירוף וקליטת כל העינים בשמע"צ נעשים ע"י ענין השמחה. ובענין השמחה גופא — הרי זו שמחה גדולה יותר אפילו מהשמחה של חג הסוכות⁶³:

58) ראה שיחת יום שמח"ת תשכ"ו ס"ג (תו"מ חמ"ה ריש ע' 117). וש"נ. וראה גם שם חנ"א ע' 230. וש"נ.

59) כשם שגם בשמח"ת ישנו לא רק ענין השמחה והריקודים, אלא גם על"י לתורה ואמירת הברכה "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו".

60) תולדות כו, יב.

61) תהלים פט, כא.

62) ראה סנהדרין צז, א.

63) ראה גם תו"מ חנ"א ריש ע' 113. וש"נ.

לכל לראש — מצד הכלל ש"מעלין בקודש ואין מורידין"⁶⁴, שלכן, גם בחג הסוכות עצמו צריכה להיות השמחה באופן נעלה יותר מיום ליום, ומטעם זה הנה גם השמחה דשמע"צ צריכה להיות גדולה יותר מהשמחה של חג הסוכות.

ונוסף לזה יש בשמע"צ ענין חדש של שמחה שהוא נעלה יותר באין ערוך מהשמחה שלפנ"ז, שלכן, השמחה דשמע"צ אינה כמו שמחת בית השואבה שבה היו חילוקים בין בני"י, ש"לא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל וראשי הישיבות והסנהדרין והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין ומספקין ומנגנין ומשמחין במקדש בימי חג הסוכות, אבל כל העם האנשים והנשים כולן באין לראות ולשמוע"⁶⁵, ואילו בשמחה דשמע"צ ושמח"ת אין חילוקים בין בני"י, אלא כולם רוקדים ביחד, גדולי חכמי ישראל כו' יחד עם כל העם⁶⁶.

ומובן, שהעילוי שבשמחה זו הוא לא רק לגבי כל העם, אלא גם לגבי גדולי חכמי ישראל, שהרי לא יתכן שאצל כל העם תהי' השמחה דשמע"צ ושמח"ת בעילוי שבאין ערוך, ואילו אצל גדולי חכמי ישראל לא יהי' עילוי זה⁶⁷.

יב. והסיבה לכך שגם הקליטה של עניני ר"ה ויוהכ"פ היא ע"י ענין השמחה שבשמע"צ — לפי שבר"ה ויוהכ"פ עצמם מודגש ענין השמחה: בנוגע לענינו של ר"ה, "תמליכוני עליכם" — הרי הכתרת המלך צריכה להיות (לא בהכרח, אלא) באופן ד"מלכותו בדצון קבלו עליהם"⁶⁸, "בשמחה גדולה"⁶⁹, ודוקא אז מתקבל ונקלט יותר אצל המלך ענין ההכתרה.

וכן בנוגע לענינו של יוהכ"פ, ענין התשובה — שכאשר התשובה היא בשמחה, אזי היא בשלימות גדולה יותר.

ובהקדים מ"ש הרמב"ם בהמשך לענין שמחת בית השואבה⁷⁰: "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובהכרת האל שצוה בהן עבודה גדולה היא .. וכל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו הוא הגדול

העם, ישנה גם פעולת כל העם על גדולי חכמי ישראל.

68 נוסח תפלת ערבית. וראה לקו"ת דרושי ר"ה נו, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

69 סה"מ תש"ג ס"ע 6.

70 ה'ל' לולב בסופן.

64 ברכות כח, א. וש"נ.

65 רמב"ם ה'ל' לולב פ"ח הי"ד.

66 ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 166.

67 כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שענין זה

הוא בבחינת "בא ללמד ונמצא למד", והיינו,

שנוסף על פעולת גדולי חכמי ישראל על כל

המכובד העובד מאהבה, וכן דוד מלך ישראל אמר⁷¹ ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני, ואין הגדולה והכבוד אלא לשמוח לפני ה', שנאמר⁷² והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה'".

והענין בזה — שקיום כל מצוה צ"ל בשמחה, כמו שהאדם שש ושמח כשנופל לו הון עתק⁷³ — שזכה לקיים את רצונו של הקב"ה ועי"ז להתקשר עמו (שזהו הפירוש ד"מצוה" — מלשון צוותא וחיבור⁷⁴), ובשביל זה מבטל את עצמו לגמרי ומקבל עליו עול מלכותו ית', כפי שהדבר בא לידי ביטוי בענין השמחה.

ויש להוסיף ולבאר דברי הרמב"ם שמביא דוגמא מדוד המלך, אף ששמחה זו צריכה להיות אצל כל אדם — כדי להדגיש שענין הביטול הקשור עם השמחה ("שמשפיל עצמו ומקל גופו כו") הוא לא בגלל שאין לו במה להתגאות כו', אלא אדרבה: אע"פ שיש אצלו גדולה וכבוד, כמו אצל דוד המלך, שאצלו ה' עיקר ענין המלוכה בישראל (כמ"ש הרמב"ם בהל' מלכים⁷⁴), ה"ה יודע ש"אין הגדולה והכבוד אלא (לבטל את עצמו ו)לשמוח לפני ה'", והיינו, שהיו אצלו שתי הקצוות: תכלית הכבוד והגדולה — מחד גיסא, ולאידך גיסא — תכלית הביטול. וענין זה הובא ברמב"ם בתור פסק הלכה — שגם מלך גדול צ"ל בתכלית הביטול.

ואם קיום כל מצוה צריך להיות בשמחה — הרי מובן במכ"ש וק"ו גודל השמחה שצ"ל במצות התשובה⁷⁵, שכן, מבלי הבט על כך שעבר על מצוות התורה, נתן לו הקב"ה אפשרות לחזור ולהיות עמו בצוותא וחיבור ע"י מצות התשובה, בידעו שאף פעם לא אבוד, ואפשר לתקן כו', ועד שב"מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בו"⁷⁶, כיון שאצל בעל תשובה ישנו העילוי ש"זדונות נעשו לו כזכיות"⁷⁷.

[ומובן, שאע"פ שהענין ד"זדונות נעשו לו כזכיות" הוא רק בתשובה עילאה⁷⁸, צ"ל ענין השמחה גם בתשובה תתאה, כי, כדי לבוא לתשובה עילאה צ"ל תחילה השלב הראשון בתשובה — תשובה תתאה, ולכן, כשמתבונן שמזה יבוא אח"כ לתשובה עילאה, שעל ידה יהפכו הזדונות לזכיות, יהי' אצלו ענין השמחה גם בשעה שאוחז עדיין בתשובה תתאה].

יג. אמנם, אע"פ שגם בר"ה ויוהכ"פ ישנו ענין השמחה, הרי

76) ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה

פ"ז ה"ד.

77) יומא פו, ב.

78) ראה תו"מ חמ"ח ע' 55. וש"נ.

71) שמואל-ב ו, כב.

72) שם, טז.

73) ראה תניא פל"ג.

74) פ"א ה"ז.

75) ראה גם תו"מ חנ"ז ע' 364. וש"נ.

השמחה היא בהעלם, ומתגלית בחג הסוכות, "זמן שמחתנו", כמ"ש⁷⁹ "ושמחת בחגך", כידוע בענין "בכסה ליום חגיגנו"⁸⁰.

ולאחרי כן, בשמע"צ, באים כל ענינים אלו בקליטה בפנימיות — ע"י ענין השמחה.

* * *

יד. בהמשך להמדובר לעיל (סי"א) אודות השמחה דשמע"צ ושמח"ת שהיא אצל כל בני"ש בשוה — יש להוסיף:

גם בר"ה מודגשת אחדותם של כל בני"ש, כמ"ש⁸¹ "אתם נצבים היום (דקאי על ר"ה⁸²) כולכם ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימך".

וכיון שהקליטה דר"ה היא בשמע"צ, לכן גם בשמע"צ (ושמח"ת) מודגשת אחדותם של כל בני"ש — שכולם רוקדים עם התורה, שניתנה לכל אחד מישראל, וזהו שלכל אחד מישראל יש חלק (אות) בתורה⁸³, ועי"ז הוא מקושר עם התורה כולה, כי, העצם כשאתה תופס בחלקך אתה תופס בכלול⁸⁴, ועד שהתחלת עשה"ד היא "אנכי הוי' אלקיך"⁸⁵, כחך וחיותך⁸⁶ — בלשון יחיד⁸⁷, לכל אחד מישראל, ובאופן ש"פנים בפנים דבר ה' עמכם"⁸⁸.
זאת ועוד:

השמחה דשמע"צ ושמח"ת קשורה עם הענין ד"יום חתונתו זה מתן תורה"⁸⁹, יוהכ"פ, שבו ניתנו לוחות שניות⁹⁰. והרי התכלית של ענין הנישואין (היחוד והקליטה כו') הוא ענין ההולדה — "והיו לבשר אחד"⁹¹. ובנוגע ליחוד של בני"ש עם הקב"ה — ענין ההולדה הוא הפעולה בעולם, שנעשה גילוי אלקות בעולם.

וענין זה נפעל כבר בר"ה — שהרי בר"ה, יום ברוא אדה"ר, אמר אדה"ר לכל הנבראים "באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה'"⁹², היינו, שפעל גילוי אלקות בעולם, ועד שעי"ז "נעשה שותף להקב"ה במעשה

(86) ראה לקו"ת במדבר טז, סע"ד. בלק

עג, ג. פינחס פ, א. ר"פ ראה. ובכ"מ.

(87) ראה יל"ש עה"פ (רמז רפז). ועוד.

(88) ואתחנן ה, ד.

(89) תענית כו, ב (במשנה).

(90) שם ל, ב.

(91) בראשית ב, כד.

(92) תהלים צה, ו. וראה פדר"א פי"א.

(79) פ' ראה טז, יד.

(80) תהלים פא, ד. וראה לקו"ת דרושי

ר"ה נד, סע"ג ואילך. ובכ"מ.

(81) ר"פ נצבים.

(82) לקו"ת ר"פ נצבים.

(83) ראה תו"מ חס"ג ריש ע' 36. וש"נ.

(84) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ז. וש"נ.

(85) יתרו כ, ב.

בראשית⁹³, והרי ענין השותפות הוא באופן שכל נקודה ונקודה היא
 בבעלות שניהם בשוה⁹⁴ (אע"פ שנקודה אינה מתחלקת).

ואין לטעון שענין זה שייך רק לאדה"ר, שהי' יציר כפיו של הקב"ה⁹⁵,
 משא"כ מי שנמצא בחושך כו' — שהרי מפורש במשנה⁹⁶ "לפיכך נברא
 אדם יחידי וכו'", "להראותך שמאדם אחד נברא מילואו של עולם", כך,
 שכל אחד מישראל הוא כמו אדם הראשון — "עולם מלא".

* * *

95) ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא (ב).
 96) סנהדרין לו, סע"א.

93) שבת י"ד, א. וש"נ.
 94) ראה גם ת"מ חנ"ד ע' 143. וש"נ.

הוספה

א

ב"ה. אדר"ח מ"ח תשט"ז
 ברוקלין

האברך אברהם שי

שלום וברכה!

איך בין געווען צופרידען צו באַקומען דיין בריף, אין וועלכען דו שרייבסט אַז
 דו האָסט איינגעלאָדען דיינעם אַ פריינד צו זיצען אין סוכה צו בענטשען אתרוג
 און ענליכעס, און זיכער וועסט דו טאָן אין דעם וועג אויך אין דער צוקונפט, צו
 איינווירקען אויף פריינד און גוטע פריינד אַז זיי זאָלען ווערען וואָס מער נעהענטער
 צו אידישקייט תורה און מצות מעשיות. און אום די אַרבעט דיינע זאָל זיין מיט
 הצלחה, דאַרפמען זיין אַליין אַ לעבעדיקער סעמפעל, אַז דו אַליין פירט זיך אויף
 אַזוי, און נאָך אין אַ גרעסערער מאָס ווי דו פאַדערסט דאָס פון אַנדערע. און דעריבער
 האָף איך, אַז דו וועסט טאָן אויך מיט זיך — לערנען תורתנו הקדושה מיט התמדה,
 ומדייק זיין אין מצות, וואָס דאָס וועט גורם זיין נחת רוח צו דיינע עלטערען און
 לעהרער — שיחיו, און ווען דו וועסט וועלען אויף אַ אמת, וועסט דו מצליח זיין.
 בברכה אַז דו זאָלסט קענען אַנואַגען גוטע בשורות אין דאָס אַלעס
 אויבען געזאָגטע.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
 א. קווינט, מזכיר

א

מצילים האגרת. נדפסה בתשורה (לעוויטאָנסקי, תשס"ז).
 האברך אברהם: לעוויטאָנסקי, שיקאַגאַ. אגרת נוספת אליו — לקמן אגרת הבאה.

[תרגום חפשי]

שמחתי לקבל מכתבך, בו כותב הנך שהזמנת את חברך לשבת בסוכה, לברך על אתרוג וכדומה; ובטח תפעל בדרך זו גם להבא, להשפיע על ידידים וחברים טובים שיתקרבו כמה שיותר ליהדות, תורה ומצוות מעשיות. ובכדי שעבודתך תהי' בהצלחה, צריכים לבד להיות דוגמה חי' — אשר אתה עצמך מתנהג כן, ובמדה יתירה מזו שאתה דורש מאחרים; ולכן מקוה הנני שתעסוק גם עם עצמך — ללמוד תורתנו הקדושה מתוך התמדה ולדייק במצוות, שזה יגרום נחת רוח להוריך ומוריך — שיחיו; וכשתרצה באמת, תצליח. בברכה שתוכל לבשר בשורות טובות בכל האמור.

ד

בי"ה. כה' מנ"א תשט"ז

ברוקלין

האברך אברהם שי'

שלום וברכה!

אין ענטפער אויף דיין בריף מיט דער ידיעה אַז שבת קדש מברכין חדש אלול, איז דיין בר מצוה.

השם יתברך זאָל העלפען אַז פון דעם טאָג אָן און ווייטער, זאָלסט דו לערנען תורה בהתמדה ושקידה לויט ווי איינער וואָס איז שוין מחוייב בתורה ומצוותי, צו מקיים זיין מצוות בהידור, און צו דינען אַלס מופת פאַר דינע חברים ווי מען דאַרף זיך אויפפירען,

און בפרט אַז אין דער וואָך הויבט זיך אָן חדש אלול, דער חדש פון חשבון פאַר דער צייט וואָס עס איז אַדורך, און די צייט אויף אָננעמען גוטע החלטות אויף ווייטער, און מ'האָט אויף דעם אַ ברכה מיוחדת להצלחה מהשם יתברך, זאָלסט דו אויך מצליח זיין אין דאָס אַלעס אויבען געזאָגטע, און דינען עלטערן שיחיו און אויך דינען לעהרער שיחיו זאָלען האָבען פון דיר פיל אמתין נחת, וואָס דאָס איז אידישער נחת.

בברכה

מ. שניאורסאהן

[תרגום חפשי]

במענה על מכתבך עם ההודעה אשר בשבת קדש מברכין חדש אלול יחול יום ה"בר מצוה" שלך,

ה

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה הנ"ל.
האברך אברהם: לעוויטאָנסקי, שיקאָגאָ. אגרת נוספת אליו — לעיל אגרת הקודמת.

יעזור השם יתברך שמיום זה והלאה – תלמד תורה בהתמדה ושקידה כיאות למי שכבר מחוייב בתורה ומצותי, תקיים מצות בהידור, ותשמש כמופת עבור חבריך איך צריכים להתנהג,

ובפרט שבשבוע זה מתחיל חדש אלול, הוא חדש החשבון על הזמן שעבר, והעת לקבלת החלטות טובות על להבא, וקיימת על זה ברכה מיוחדת להצלחה מהשם יתברך, שתצליח [א"י] גם בכל האמור לעיל, והוריך שיחיו, וגם מוריך שיחיו, ירוו ממך רוב נחת אמת, הוא נחת יהודי.
בברכה.

לזכות

הרה"ח הרה"ת ר' שמואל חיים דוד בן חי' שרה

בקשר עם יום הולדתו – א' דחג הסוכות

ולזכות

זוגתו מרת גיטל בת לויבא מיכלא

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולהצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנו

בטוב הנראה והנגלה בגשמיות וברוחניות

ולנחת רוח יהודי חסידותי מתוך שמחה וטוב לבב